

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

<i>Józef Porayski-Pomsta: Towarzystwo Kultury Języka – w pięćdziesiątą rocznicę założenia</i>	7
<i>Stanisław Dubisz: „Poradnik Językowy” w służbie kultury języka</i>	16
<i>Andrzej Markowski: Polityka językowa a kultura języka</i>	25
<i>Jadwiga Puzynina: Kultura języka a etyka słowa</i>	34
<i>Tadeusz Zgółka: Retoryka a kultura języka</i>	41
<i>Wanda Decyk-Zięba, Monika Kresa: (Nie)poprawność językowa w oświeceniowych gramatykach języka polskiego</i>	51

GRAMATYKI JĘZYKA POLSKIEGO

<i>Agnieszka E. Piotrowska: Gramatyka języka polskiego Stanisława Szobera</i>	66
---	----

RECENZJE

<i>Mirosław Bańko: Michał Głowiński, Zła mowa, Warszawa 2016</i>	74
<i>Halina Pelcowa: Małgorzata Karwatowska, Leszek Tymiakin, Światy uczniowskie. Język. Media. Komuniakcja, Lublin 2014</i>	78
<i>Andrii Baran: Anita Lorenc, Wymowa normatywna polskich samogłosek nosowych i spółgłoski bocznej, Warszawa 2016</i>	81

SŁOWA I SŁÓWKA

<i>S.D.: Edukacja</i>	83
-----------------------------	----

CONTENTS

PAPERS AND DISSERTATIONS

<i>Józef Porayski-Pomsta: Towarzystwo Kultury Języka (Society for Language Culture) – on the fiftieth anniversary of its establishment</i>	7
<i>Stanisław Dubisz: „Poradnik Językowy” (“The Linguistic Guide”) in the service of language culture</i>	16
<i>Andrzej Markowski: Language policy and language culture</i>	25
<i>Jadwiga Puzynina: Language culture and ethics of the word</i>	34
<i>Tadeusz Zgółka: Rhetoric and language culture</i>	41
<i>Wanda Decyk-Zięba, Monika Kresa: (Im)proper language use in grammars books of Polish from the Age of Enlightenment</i>	51

POLISH GRAMMAR

<i>Agnieszka E. Piotrowska: Gramatyka języka polskiego (Grammar of Polish) by Stanisław Szober</i>	66
--	----

REVIEWS

<i>Miroslaw Bańko: Michał Głowiński, Zła mowa (Vicious speech), Warszawa 2016</i>	74
<i>Halina Pelcowa: Małgorzata Karwatowska, Leszek Tymiakin, Światy uczniowskie. Język. Media. Komunikacja (Student worlds. Language. Media. Communication), Lublin 2014</i>	78
<i>Andrii Baran: Anita Lorenc, Wymowa normatywna polskich samogłosek nosowych i spółgłoski bocznej (Prescriptive pronunciation of Polish nasal vowels and lateral consonant), Warszawa 2016</i>	81

WORDS AND EXPRESSIONS

<i>S.D.: Edukacja (education)</i>	83
---	----

W ZESZYCIE

W 2016 roku upłynęło 50 lat od założenia Towarzystwa Kultury Języka, którego organem jest „Poradnik Językowy”. W tym zeszycie drukujemy teksty referatów wygłoszonych podczas okolicznościowej sesji związanej z tym wydarzeniem, która odbyła się 8 listopada 2016 r. w ramach cyklicznej ogólnopolskiej konferencji naukowej „Dialog pokoleń”.

– Towarzystwo Kultury Języka zostało założone przez Profesora Witolda Doroszewskiego w 1966 r. dla rozwijania dbałości o kulturę języka, organizowania poradnictwa językowego, popularyzowania wiedzy o języku oraz współdziałania z władzami oświatowymi w sprawach nauczania języka polskiego.

– „Poradnik Językowy” (organ Towarzystwa Kultury Języka od 1971 r.) służy – od momentu jego powstania w 1901 r. – kształtowaniu normy językowej polszczyzny oraz zgodnych z kulturą języka i etyką słowa obyczajów społecznej komunikacji, a także rozwojowi wiedzy o języku polskim w różnych jej aspektach.

– *Polityka językowa* i *kultura języka* to dwa podstawowe pojęcia językoznawstwa preskryptywnego; są one różnie definiowane, ale najczęściej politykę językową (rozumianą jako działania dotyczące systemu językowego i świadomości językowej jego użytkowników) traktuje się jako część kultury języka.

– Relacje między kulturą języka / słowa a etyką słowa wykraczają dziś poza problemy komunikacji *stricte* językowej, obejmując również zagadnienia porozumiewania się za pomocą środków parajęzykowych (np. gesty, modulacja głosu) oraz środków obrazkowych (m.in. rysunek, fotografia).

– Termin *retoryka* można traktować jako hiperonim wobec terminu *kultura języka*, jeśli przyjmiemy, że klasyczna retoryka traktuje poprawność językową (*latinitas* // *hellenismós*) jako jedno, ale nie jedyne (obok stosowności, jasności i ozdobności) kryterium oceniania wartości wypowiedzi.

– Kategoria poprawności i niepoprawności językowej występuje już w oświeceniowych gramatykach języka polskiego w odniesieniu do kwestii z zakresu pisowni, wymowy, odmiany, struktury wyrazów i ich stosowności, łączliwości składniowej oraz jasności wypowiedzi.

Towarzystwo Kultury Języka – „Poradnik Językowy” – kultura języka – kultura słowa – poprawność języka – kryteria poprawności językowej – polityka językowa – etyka słowa – mowa nienawiści – retoryka – retoryczne kryteria oceniania wartości wypowiedzi – oświeceniowe gramatyki języka polskiego.

Red.